

The henotic function of social maintenance law

Консолідуєча функція права соціального забезпечення

Lyudmyla Sinyova

Key words:

henotic function, social maintenance legislation, systematization of legislation, codification of legislation, Social code of Ukraine.

Ключові слова:

консолідуєча функція, соціально-забезпечувальне законодавство, систематизація законодавства, кодифікація законодавства, Соціальний кодекс України.

Основним напрямом державної політики в реформуванні суспільних відносин в Україні є європейська інтеграція, тобто досягнення європейських міжнародно-правових стандартів у всіх сферах суспільного життя¹.

Консолідація – процес перетворення випадкових домовленостей і умовних рішень, що виникають між сторонами, на стійкі норми відносин суперництва та співробітництва між ними². Консолідація – це дія за значенням «консолідувати» й «консолідуватися». XX ст. розпочалося в нас досить значним піднесенням духу, інтенсифікацією праці в різних сферах, проясненням мети, консолідацією сил; розвиток української мови в другій половині XVI – першій половині XVII ст. був могутнім фактором консолідації української народності й посилення опору зовнішнім ворожим силам, які намагалися денационалізувати її; сучасна епоха є епохою небаченого зростання й консолідації міжнародного робітничого й комуністичного руху³.

Будь-яка галузь права ефективна за умов узгодженості законодавства. Особливості соціальної політики в державі втілюються в законодавстві. Розрізняють три способи (форми) систематизації нормативно-правових актів: кодифікацію, інкорпорацію, консолідацію.

Кодифікація – спосіб (форма) систематизації законодавчих актів, який полягає в їх удосконаленні через зміну змісту (перероблення й узгодження) юридичних норм, пов'язаних загальним предметом правового регулювання, і об'єднання в новий єдиний нормативно-правовий акт. Таким чином, вона передбачає підготовку й прийняття нових актів, у які заносяться як узгоджені між собою норми старих актів, що вивірдали себе, так і нові нормативні розпорядження⁴.

Інкорпорація – спосіб (форма) систематизації законодавства, який полягає в зовнішньому впорядкуванні (розташуванні в тому чи іншому порядку) уже наявних нормативних актів без зміни змісту норм права, які містяться в них⁵.

Консолідація – спосіб (форма) систематизації, який полягає в об'єднанні кількох нормативно-правових актів, що діють в одній і тій самій сфері суспільних відносин, у єдиний нормативно-правовий акт, як правило, без зміни змісту. Консолідація виражається в підготовці й прийнятті укрупнених актів на основі об'єднання норм розрізаних актів, виданих з одного питання. Вона використовується там, де відсутня можливість кодифікації; є уніфікацією нормативних актів; усуває їх численність; позбавляє їх надмірної роздробленості; сприяє об'єднанню загальних положень поточної правотворчості в родинні групи; є проміжною ланкою між поточною правотворчістю й кодифікацією. Результатом консолідації нормативного матеріалу є видання Зводу законів. Історії законодавства відомий Звід законів Юстиніана. Є й вітчизняна

¹ Ціборовський О.М. Шляхи систематизації законодавства України у сфері охорони здоров'я / О.М. Ціборовський, С.В. Істомін, В.М. Сорока. – К., 2011. – С. 51.

² Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю.П. Сурмін, В.Д. Бакуменко, А.М. Михненко та ін. ; за ред. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Трошинського, Ю.П. Сурміна. – К. : НАДУ, 2010. – С. 334.

³ Словник української мови: в 11 томах. Академічний тлумачний словник (1970–1980). Том 4, 1973. – С. 264.

⁴ Ціборовський О.М. Шляхи систематизації законодавства України у сфері охорони здоров'я / О.М. Ціборовський, С.В. Істомін, В.М. Сорока. – К., 2011. – С. 15.

⁵ Ціборовський О.М. Шляхи систематизації законодавства України у сфері охорони здоров'я / О.М. Ціборовський, С.В. Істомін, В.М. Сорока. – К., 2011. – С. 16.

практика їх створення: Збори місцевих законів західних губерній в Україні XIX ст., Звід законів Російської Імперії в 16-ти томах, Звід законів СРСР. Останнім часом консолідовані збірники законів набули популярності в країнах Заходу: Звід законів США, Зібрання федерального права ФРН та ін.⁶

Консолідувати – означає зміцнювати, укріплювати що-небудь; об'єднувати, згуртовувати когось. Консолідуватися – зміцнюватися, укріплюватися, об'єднуватися, згуртовуватися⁷. В економічній енциклопедії консолідація – зміцнення, згурпування, об'єднання навколо певної великої ідеї, реалізації програми. В економіці – об'єднання суб'єктів підприємництва, їхніх дій, інтересів, спільних капіталів заради здійснення великих підприємницьких проектів, програм; об'єднання, злиття двох або кількох фірм, компаній; зведення бухгалтерських даних під час підготовки зведеного звіту; заміна національної валюти у валютних резервах країни міжнародними грошовими активами; вкладення прибутку, отриманого від торгівлі спекулятивними акціями, у більш надійні акції⁸.

У соціально-педагогічному словнику консолідація трактується як вид об'єднувачих процесів, злиття близьких за мовою й культурою етносів у більш великі спільноти, налагодження між ними соціально-економічних і культурно-побутових зв'язків⁹. У політичній енциклопедії консолідація визначається як процес об'єднання, зміцнення єдності й згуртованості соціальних і політичних сил із метою ефективного вирішення загальних завдань¹⁰.

Метою консолідації є збір у єдине ціле нормативно-правових актів різної юридичної сили й об'єднання їх в єдиний консолідований акт за предметом регулювання¹¹. Основним позитивом під час проведення консолідації є здійснення внутрішнього опрацювання приписів для того, щоб усі норми були викладені в єдиному стилі; використовувалась уніфікована термінологія; були усунуті суперечності, повтори; виправлена застаріла термінологія; норми, близькі за змістом, були об'єднані в одну статтю. Як слушно наголошує Ю.В. Васильєва, консолідація у сфері соціального забезпечення дає змогу мінімізувати можливі помилки, яких неможливо уникнути за такої масштабної роботи, як кодифікація¹².

Консолідація є зведенням у єдиний нормативно-правовий акт декількох актів, що регулюють певну сферу суспільних відносин, без зміни їх змісту. Із наведеного визначення випливають такі ознаки консолідації: по-перше, вона завжди є офіційною систематизацією, що здійснюється виключно в межах нормотворчої діяльності; по-друге, нові норми права внаслідок її здійснення не з'являються, втручання в тексти нормативно-правових актів можливе лише на рівні редакційної правки; по-третє, результатом консолідації є видання нового нормативно-правового акта; по-четверте, з моменту набуття чинності консолідованим нормативно-правовим актом втрачають чинність попередні акти, що входять до його складу¹³.

Соціальна політика є консолідуючою тоді, коли за її допомогою вирішуються соціальні проблеми. Соціальна проблема – це суперечність, яка виникає в процесі функціонування й розвитку суспільства, його підсистем, сфер; комплекс питань, які вимагають вирішення засобами соціального управління. Соціальні проблеми діляться на локальні (торкаються окремих соціальних аспектів суспільного життя на рівні індивіда, соціальної групи); на ті, що виникають на рівні суспільних інститутів; на ті, котрі вимагають структурних перетворень суспільної системи в цілому¹⁴.

Практика систематизації законодавства шляхом консолідації нормативно-правових актів є поширеною в багатьох країнах. Саме консолідованими, а не кодифікованими актами є Соціальний кодекс Німеччини, французький Кодекс про працю, Кодекс ощадних кас, Дорожний, Сільськогосподарський, Податковий

⁶ Ціборовський О.М. Шляхи систематизації законодавства України у сфері охорони здоров'я / О.М. Ціборовський, С.В. Істомін, В.М. Сорока. – К., 2011. – С. 17.

⁷ Словник української мови: в 11 томах. Академічний тлумачний словник (1970–1980). Том 4, 1973. – С. 264.

⁸ Економічна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://slovedia.org.ua/38/53402/380826.html>.

⁹ Соціально-педагогічний словник / за ред. В.В. Радула. – К. : «ЕксОб», 2004. – С. 116.

¹⁰ Політична енциклопедія / редкол.: Ю.А. Левенець (голова), Ю.І. Шаповал (заст. голови) та ін. – К. : Парлам. вид-во, 2011. – 808 с.

¹¹ Меленко С.Г. Консолідація як вид систематизації нормативно-правових актів : автореф. ... дис. канд. юрид. наук; спец. 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень / С.Г. Меленко – К.: 2002. – С. 6.

¹² Васильєва Ю.В. Кодифікація російського законодавства о социальном обеспечении : теоретические и практические проблемы : дисс. ... д-ра юрид. наук : 12.00.05 / Ю.В. Васильева. – М., 2010. – С. 33.

¹³ Загальна теорія держави і права: [Підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів] / М.В. Цвік, О.В. Петришин, Л.В. Авраменко та ін.; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПРн України М.В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПРн України О.В. Петришина. – Харків : Право, 2010. – С. 320.

¹⁴ Социальная политика: Энциклопедический словарь / Под общ. ред. Н.А. Волгина. – М. : Академический проект, 2005. – С. 8.

кодекси, Звід законів США, англійські консолідовані статuti. В Україні консолідація нормативно-правових актів не практикується, наслідком чого є громіздкість вітчизняного законодавчого масиву, повторюваність у ньому низки положень у різних актах¹⁵.

Слід зазначити, що основними консолідованими актами, що безпосередньо стосуються прав людини, є такі: Міжнародна хартія прав людини, яка складається з п'яти документів (Загальної декларації прав людини (1948 р.), Міжнародного пакту про громадянські й політичні права (1966 р.), Міжнародного пакту про економічні, соціальні й культурні права (1966 р.), Конвенція про захист прав людини й основних свобод (1950 р.); Конвенція про права дитини (1989 р.); Європейська соціальна хартія (1961 р.); Європейський кодекс соціального забезпечення (1964 р., переглянутий 1990 р.)).

Соціологічні дослідження, проведені соціологами за останні роки, фіксують в українському суспільстві низьку оцінку громадянської ідентичності, амбівалентність політичних уподобань, низький рівень довіри до влади, тенденцію до ізоляціонізму серед окремих етносів, низький рівень задоволеності життям¹⁶, що гальмує процес національної консолідації. Слід відзначити особливу роль міжнародних організацій у забезпеченні національної консолідації суспільства.

Реалізація політичної, культурної й соціальної єдності українського суспільства передбачає пошук моделі консолідації, яка б базувалася на демократичних цінностях і відповідала очікуванням громадян. Наближення вектора соціального й етнополітичного розвитку суспільства до більш консенсусних європейських варіантів розвитку передбачає використання ресурсу міжнародних організацій, здатних підвищити консенсус і злагоду¹⁷.

Утілюється соціальна політика через соціальні програми, зокрема державні. Соціальна програма – це зміст і план діяльності з викладенням основних цілей і завдань для вирішення соціальних проблем, характеру заходів, уточнення терміну виконання й визначення учасників процесів та їх рольових функцій. Типологія соціальних програм до цього часу є неусталеною, вони різняться залежно від соціальних проблем, що підлягають вирішенню, від термінів реалізації тощо. Соціальні програми відіграють консолідуючу роль тільки за умови, якщо пріоритети соціальної політики визначені правильно. Пріоритети соціальної політики – це базові напрями цільових дій, орієнтованих на вирішення найбільш значущих соціальних проблем у конкретному просторово-часовому вимірі. Такі пріоритети зазвичай розробляються для окремих сфер життєдіяльності суспільства: у сфері зайнятості; у сфері політики доходів; у сфері соціального захисту населення; у сфері охорони здоров'я населення; у сфері охорони навколишнього середовища; у сфері формування соціокультурного середовища; для розвитку комплексу галузей соціального обслуговування населення. Є кілька типів подій, настання яких має захищатися відповідними соціальними програмами: старість, інвалідність або втрата годувальника; хвороба або пологи; нещасний випадок на виробництві, професійне захворювання; безробіття; зубожіння; нужденність сімей із дітьми; втрати (моральні та фізичні) через стихійне лихо або катастрофу. При розробленні соціальних програм особливого значення набувають такі моменти: логіка розроблення соціальної програми; специфічні методологічні принципи та підходи; системи показників, що використовуються в процесі розроблення й виражають завдання та цілі соціальних програм¹⁸.

Привертає увагу зобов'язання Міжнародної організації праці сприяти прийняттю країнами програм, які мають на меті повну зайнятість і підвищення життєвого рівня; зайнятість працюючих на таких роботах, де вони можуть отримати задоволення від задіяних повною мірою своєї майстерності й навичок для максимального внеску в суспільне благополуччя; забезпечення (як захід досягнення цієї мети й за наявності відповідних гарантій для всіх зацікавлених) можливостей навчання й пересування робітників, включаючи міграцію з метою отримання роботи й місця проживання; надання всім можливостей на рівних засадах роз-

¹⁵ Загальна теорія держави і права : [Підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів] / М.В. Цвік, О.В. Петришин, Л.В. Авраменко та ін.; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М.В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О.В. Петришина. – Харків : Право, 2010. – С. 320.

¹⁶ Паніна Н.В. Національна толерантність, національний ізоляціонізм та ксенофобія в Україні / Н.В. Паніна // Україна-2002. Моніторинг соціальних змін. – К. : Інститут соціології НАН України, 2002. – С. 445–459.

¹⁷ Хижняк Л.М. Роль міжнародної організації у національній консолідації / Л.М. Хижняк // Політичні науки. Правознавство. Наукові праці. Том 69. Випуск 56. – С. 68 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Npchdu/Politology/2007_56/56-12.pdf.

¹⁸ Хижняк Л.М. Роль міжнародної організації у національній консолідації / Л.М. Хижняк // Політичні науки. Правознавство. Наукові праці. Том 69. Випуск 56. – С. 70 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Npchdu/Politology/2007_56/56-12.pdf.

поділу результатів прогресу у сфері заробітної платні й доповнення її, робочого часу й інших умов праці, а також прожиткового мінімуму для всіх, хто працює й хоче такого захисту; ефективне визнання права на колективні переговори, співпрацю роботодавців і робочої сили у справі постійного поліпшення організації виробництва й співпраці працівників і роботодавців під час підготовки й застосування заходів соціального й економічного характеру; розширення соціального забезпечення для гарантування основного доходу всім нужденним і повного медичного обслуговування; необхідний захист життя й здоров'я працівників на всіх роботах; захист благополуччя дітей і матерів; забезпечення необхідного харчування, проживання й можливостей для відпочинку й культури; забезпечення рівних можливостей у загальній і професійній освіті. Боротьба за повну зайнятість, профілактика й скорочення безробіття, допомога безробітним – найважливіші завдання. Міжнародна співпраця у сфері підвищення якості трудового життя через забезпечення працездатного населення гідною працею вкрай потрібна пострадянським країнам, у яких тільки почали формуватися цивілізований ринок праці й соціальне партнерство у сфері праці та зайнятості¹⁹.

Систематизація законодавства України у сфері соціального забезпечення покликана не тільки впорядкувати нормативно-правове забезпечення системи, а й підвищити його якість відповідно до політичного та соціально-економічного становища і європейських стандартів. Однією з умов ефективної та якісної реалізації цього завдання має бути запровадження нормативно-правового регулювання суспільних відносин у сфері соціального забезпечення. Зрозуміло, що Закони України, які регламентують суспільні відносини у сфері соціального забезпечення, не можуть бути однаковими за своїм суспільним значенням, важливістю, обсягом, але обов'язковими вимогами до кожного з них мають бути чіткість, правова обґрунтованість, узгодженість із Конституцією й іншими правовими актами, максимальна стислість і доступність для розуміння не тільки фахівцями, а всіма громадянами України. Лише за умови дотримання зазначених вимог вони можуть виконуватися як посадовими особами, так і громадянами, а за їх порушення або невиконання можуть передбачатися адміністративні чи кримінальні заходи відповідальності.

Одним із пріоритетних напрямів удосконалення законодавства про соціальний захист в Україні є систематизація чинної нормативно-правової бази, оскільки правові акти, що регламентують соціальний захист громадян, приймаються безсистемно, хаотично; відсутня єдність у підходах до законодавчого забезпечення соціального захисту. Ці обставини зумовлюють необхідність комплексного системного підходу до вдосконалення нормативно-правової бази галузі. Лише закон може бути дієвим, життєздатним, посяде відповідне місце в системі нормативних актів, що регулюють соціальне забезпечення, координуватиме й спрямовуватиме всі інші акти на забезпечення життя й здоров'я людей. Удосконаленню й подоланню проблемних ситуацій у регулюванні правовідносин у сфері соціального захисту сприятимуть такі заходи: визначення основних принципів законодавчої діяльності у сфері соціального забезпечення: пріоритет прав і законних інтересів громадян у сфері соціального захисту.

Згідно зі ст. 46 Конституції України громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом. Це право гарантується загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням за рахунок страхових внесків громадян, підприємств, установ і організацій, а також бюджетних та інших джерел соціального забезпечення; створенням мережі державних, комунальних, приватних закладів для догляду за непрацездатними. Пенсії, інші види соціальних виплат і допомоги, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом²⁰. Відповідно до ч. 5 ст. 17 Конституції України держава забезпечує соціальний захист громадян України, які перебувають на службі в Збройних Силах України та в інших військових формуваннях, а також членів їхніх сімей. Ці конституційні норми знайшли свій розвиток і в інших актах законодавства України.

Так, за роки незалежності України в соціально-забезпечувальній сфері було прийнято закони «Про основи соціальної захищеності інвалідів», «Про жертви нацистських переслідувань», «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття», «Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування», «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених із військової служби, і деяких інших осіб», «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям», «Про поліпшення

¹⁹ Хижняк Л.М. Роль міжнародної організації у національній консолідації / Л.М. Хижняк // Політичні науки. Правознавство. Наукові праці. Том 69. Випуск 56. – С. 71 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Npchdu/Politology/2007_56/56-12.pdf.

²⁰ Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – Ст. 141.

матеріального становища учасників бойових дій та інвалідів війни» «Про підвищення соціальних гарантій для трудящих», «Про державну допомогу сім'ям із дітьми», «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про зайнятість населення», «Про оплату праці», «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні», «Про статус і соціальний захист осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», «Про пенсійне забезпечення», «Про пенсійне забезпечення військовослужбовців та осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ», «Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні», «Про біженців», «Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів Національної поліції і деяких інших осіб та їх соціальний захист» та інші. На нашу думку, значний масив законодавства, яке регламентує соціально-забезпечувальні відносини, не сприяє створенню умов для ефективної соціальної політики. Тому виникла нагальна потреба кодифікації законодавства України про соціальний захист шляхом створення Соціального кодексу України, який зможе комплексно врегулювати всі аспекти соціального забезпечення.

Соціальний кодекс України покликаний створити єдину державну систему соціального забезпечення, вирішити такі завдання в цій сфері: закріплення соціальних прав громадян; кодифікація чинного законодавства; усунення колізій між різними законодавчими актами; забезпечення взаємозв'язку з актами інших галузей законодавства; урегулювання максимально можливої кількості нормативно-правових положень у законах, норми яких є нормами прямої дії; усунення декларативності в регулюванні відносин соціального забезпечення; упорядкування наявних видів соціального забезпечення без установлення нових видів (задня уникнення збільшення витрат на його фінансування з бюджетів усіх рівнів) і збереження всіх нині чинних соціальних пільг; трансформація окремих соціальних пільг у грошові виплати (пенсії, допомоги, компенсації, субсидії, позики) та соціальне обслуговування (соціальні послуги та соціальну допомогу); закріплення фінансування соціального забезпечення за тим рівнем бюджетної системи, на якому було прийняте рішення про його встановлення; установа фінансування професійних пільг і гарантій працівникам за рахунок коштів роботодавців, органів державної влади та місцевого самоврядування, що виділяються на їх утримання з відповідних бюджетів; досягнення максимальної прозорості в реалізації права громадян на соціальне забезпечення; удосконалення соціального законодавства на підставі узагальнення практики його застосування²¹.

Консолідація й інкорпорація нормативно-правових актів є проміжними етапами систематизації законодавства України у сфері соціального забезпечення, які слід проводити системно, і лише після їх проведення поступово відмінити застарілі та недосконалі діючі нормативно-правові акти, переважно підзаконні.

10 листопада 2016 р. у Стразбурзі був підписаний Європейський кодекс соціального забезпечення. Таким чином, підписавши Європейський кодекс соціального забезпечення, Україна як член Ради Європи підтвердила рішучість дотримуватися своїх зобов'язань (принципів демократії, верховенства права та захисту прав людини). Європейський кодекс є орієнтиром європейської моделі соціального забезпечення, заснованої на соціальній справедливості. Підписання Кодексу підтверджує, що Уряд України спрямовує свої зусилля на повну адаптацію національного законодавства в соціальній сфері до європейських стандартів, визначених багатосторонніми міжнародними інструментами Ради Європи, якими є Європейська соціальна хартія (переглянута) і Європейський кодекс соціального забезпечення²². Також було зазначено, що Уряд України здійснює рішучі реформи в соціально-правовій сфері з метою забезпечення соціальних прав громадян, гарантованих Європейською соціальною хартією (переглянутою), стороною якої Україна є з 2007 р. Саме ст. 12 Хартії визначено, що сторони зобов'язуються «підтримувати систему соціального забезпечення на задовільному рівні, принаймні на такому, який дорівнює рівню, необхідному для ратифікації Європейського кодексу соціального забезпечення»²³.

Проведене дослідження дозволяє констатувати, що консолідує функція права соціального забезпечення полягає у створенні дієвої бази національного соціально-забезпечувального законодавства, яке відповідатиме вимогам Європейського Союзу й узгоджуватиме суспільні інтереси щодо захисту прав соціально вразливих верств населення. Ефективним напрямом реалізації консолідує функції має стати впорядкування законодавства шляхом його кодифікації як найвищої форми систематизації. Це сприятиме захисту прав і свобод населення у соціальній сфері.

²¹ Концепція соціального кодексу України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.psv.org.ua/arts/suspilstvo/view-941.html>.

²² Підписано Європейський кодекс соціального забезпечення // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hrliga.com/index.php?module=news&op=view&id=15210>

²³ Павло Розенко від імені України підписав Європейський кодекс соціального забезпечення [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=249475569.

Анотація

Аналізуючи феномен верховенства права з погляду економіки розвитку, стаття фокусується на діяльності Європейського Союзу щодо сприяння розвитку верховенства права за допомогою торговельних угод. Стаття використовує приклад реформи публічних закупівель в Україні як приклад. Правовий аналіз підтримки реформи публічних закупівель в Україні дозволяє дійти висновку, що торговельні угоди є важу статті досліджується консолідує функція права соціального забезпечення в сучасних умовах в Україні. Розглядаються питання вдосконалення та впорядкування соціально-забезпечувального законодавства України. Піднімаються проблеми доцільності прийняття Соціального кодексу України як головного кодифікаційного акта у сфері соціального захисту.

Summary

The henotic function of social maintenance law of Ukraine under present-day conditions has been researched in this article. The questions of improvement and ordering of social maintenance legislation have been analyzed. The problems of adoption of Social code of Ukraine as a main codified act within social security have been revealed.

Використана література:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Ціборовський О.М. Шляхи систематизації законодавства України у сфері охорони здоров'я / О.М. Ціборовський, С.В. Істомін, В.М. Сорока. – К., 2011. – 72 с.
3. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю.П. Сурмін, В.Д. Бакуменко, А.М. Михненко та ін. ; за ред. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Трошинського, Ю.П. Сурміна. – К. : НАДУ, 2010. – С. 334.
4. Словник української мови: в 11 томах. Академічний тлумачний словник (1970–1980). Том 4, 1973. – С. 264.
5. Економічна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://slovopedia.org.ua/38/53402/380826.html>.
6. Соціально-педагогічний словник / за ред. В.В. Радула. – К. : «ЕксОб», 2004. – 304 с.
7. Політична енциклопедія / редкол. : Ю.А. Левенець (голова), Ю.І. Шаповал (заст. голови) та ін. – К. : Парлам. вид-во, 2011. – 808 с.
8. Меленко С.Г. Консолідація як вид систематизації нормативно-правових актів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук; спец. 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень / С.Г. Меленко. – К., 2002. – 18 с.
9. Васильєва Ю.В. Кодифікація російського законодавства о социальном обеспечении : теоретические и практические проблемы : дисс. ... д-ра юрид. наук : 12.00.05 / Ю.В. Васильева. – М., 2010. – 443 с.
10. Загальна теорія держави і права: [Підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів] / М.В. Цвік, О.В. Петришин, Л.В. Авраменко та ін. ; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПРН України М.В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПРН України О.В. Петришина. – Харків : Право, 2010. – 584 с.
11. Социальная политика: Энциклопедический словарь / Под общ. ред. Н.А. Волгина. – М. : Академический проект, 2005. – 688 с.
12. Паніна Н.В. Національна толерантність, національний ізоляціонізм та ксенофобія в Україні / Н.В. Паніна // Україна-2002. Моніторинг соціальних змін. – К. : Інститут соціології НАН України, 2002. – С. 445–459.
13. Хижняк Л.М. Роль міжнародної організації у національній консолідації / Л.М. Хижняк // Політичні науки. Правознавство. Наукові праці. Том 69. Випуск 56. – С. 68–72 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Npchdu/Politology/2007_56/56-12.pdf.
14. Концепція соціального кодексу України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.psv.org.ua/arts/suspilstvo/view-941.html>.
15. Підписано Європейський кодекс соціального забезпечення [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://hrliga.com/index.php?module=news&op=view&id=15210>.
16. Павло Розенко від імені України підписав Європейський кодекс соціального забезпечення [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=249475569.

Ljudmyla Sinyova,

master of laws,

*assistant of Department of Labour Law and Social Maintenance Law
of Taras Shevchenko National University of Kyiv*